

**Аналіз регуляторного впливу
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
“Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу
птиці”**

I. Визначення проблеми

Забезпечення здоров'я тварин і птиці та епізоотичного благополуччя країни – одне з найважливіших завдань Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, тому завжди приділяється значна увага організації та проведенню заходів щодо захисту птиці та людей від збудників заразних хвороб, насамперед спільних для птиці та людини, а також зменшення або усунення ризиків виникнення таких хвороб.

За даними Державної служби статистики України, станом на 01.01.2017 року поголів'я птиці в Україні розподілялося таким чином:

господарства населення – 91942,3 тис. голів;

сільськогосподарські підприємства – 118031,2 тис. голів;

усі категорії господарств – 209973,5 тис. голів.

Станом на 01.01.2017 року в Україні 482 птахогосподарства різного напрямку.

На сьогоднішній день епізоотична ситуація щодо хвороб птиці на території України, в країнах, які безпосередньо межують з Україною, або мають тісні економічні зв'язки, залишається напруженою, постійно загрожуючи українським виробникам птиці.

Інфекційні захворювання	станом на 01.01.2014		станом на 01.01.2015		станом на 01.01.2016		станом на 01.01.2017	
	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів	виявлено н/п	захворіло, голів
Інфекційний ларинготрахеїт	-	-	-	-	-	-	1	305
Грип птиці (інфлюєнца)	-	-	-	-	-	-	4	1800
Колібактеріоз (ешеріхіоз)	16	45190	10	16188	18	72169	7	108
Кокцидіоз (еймеріоз)	30	38	6	9	6	14	6	13
Пастерельоз	2	3	7	18	3	48	3	14
Псевдомоноз	-	-	1	5	-	-	-	-
Сальмонельоз	3	177366	15	1552290	8	501717	9	1509096
Стрептококоз	-	-	1	4	-	-	-	-
Стафілококоз	-	-	1	10	-	-	-	-
Туберкульоз	-	-	-	-	3	3	1	1
Аскарідіоз	13	32	-	18	10	14	5	7
Гетеракідоз	-	-	12	14	7	9	9	18
Кнемідокоптоз	-	-	-	-	1	1	-	-
Аспергільоз	1	50000	-	-	-	-	-	-

Набагато легше та економічно доцільно попередити виникнення хвороби, ніж вживати заходів щодо її ліквідації.

Необхідністю прийняття проекту наказу є забезпечення виконання першочергових ветеринарно-санітарних заходів щодо недопущення занесення на територію птахогосподарств збудників інфекційних хвороб птиці та отримання окремого зоосанітарного статусу.

Слід зазначити, що зазначений регуляторний акт не враховує останні зміни в законодавстві, а також оновлену практику застосування заходів з профілактики інфекційних хвороб птиці та сучасні методи, тому проблема не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів.

Разом з тим в Україні періодично реєструється захворювання птиці на аспергільоз, що спричиняє економічні збитки у птахівництві.

На цей час в Україні не існує нормативного акта (Інструкції) з профілактики та ліквідації цієї інфекційної хвороби.

Тому, враховуючи досягнення та розробки сучасної науки щодо діагностики, лікування та профілактики захворювання птиці на аспергільоз, беручи до уваги періодичні спалахи аспергільозу, в Україні, виникла нагальна потреба в розробці цієї Інструкції.

З метою визначення чіткого переліку протиепізоотичних заходів, направлених на недопущення виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб і забезпечення епізоотичного благополуччя птахівництва, а в разі виникнення інфекційної хвороби - організації проведення заходів для ліквідації хвороби і недопущення її поширення, Міністерством аграрної політики та продовольства України спільно з Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів розроблено проект наказу «Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці» (далі – проект наказу).

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-

II. Визначення цілей державного регулювання

Мета розробки зазначеної Інструкції полягає в забезпеченні епізоотичного благополуччя в птахівничих господарствах України щодо аспергільозу, чіткому врегулюванні відносин між службою ветеринарної медицини та суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, виробництві продукції птахівництва гарантованої якості і безпеки та недопущенні захворювання людей на аспергільоз, при обслуговуванні птиці або при вживанні продукції птахівництва з неблагополучних птахогосподарств (пташників, ферм тощо).

Крім того, прийняття проекту наказу забезпечить правове підґрунтя для здійснення ветеринарно-санітарних заходів у відповідності до чинного законодавства України.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Збереження status quo
Альтернатива 2	Інший, від запропонованого способу - нерегуляторні механізми (ринкова саморегуляція)
Альтернатива 3	Прийняття запропонованого проекту Наказу

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні	Прямі витрати відсутні. Проте в разі виникнення епізоотії, за відсутності необхідного регулювання неминучі, пов'язані із неконтрольованим поширенням збудника та втратами господарств від вимушеного забою, загибелі птиці, знищення продукції тощо.
Альтернатива 2	Часткове заповнення правової прогалини. Відсутність потреби витратитись на заходи з профілактики.	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування. Проте в разі виникнення хвороби та конфліктних ситуацій, пов'язаних із необхідністю проведення лікувальних заходів і оздоровлення господарства можливі небажані конфлікти та суперечки щодо правового статусу рекомендаційних норм.
Альтернатива 3	Заповнення правової прогалини. Створення повноцінного регулювання, що дозволить мінімізувати ризики від поширення хвороби та збитки від неї. Збереження іміджу та статусу країни, що дозволить зберегти можливості для торгівлі продукцією птахівництва, в т.ч. і	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування.

	міжнародної.	
--	--------------	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні.	Прямі витрати відсутні, доки не виникне хвороба.
Альтернатива 2	Прямі вигоди відсутні.	Прямі витрати відсутні, доки не виникне хвороба.
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів знизить ризик виникнення і розповсюдження хвороби.	Витрати на проведення профілактичних заходів.

Оцінка впливу на сферу суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	221	158	103	482
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	45,9	32,7	21,4	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні.	В разі виникнення епізоотії, витрати на ліквідацію і оздоровлення особливо ймовірні для суб'єктів, що не застосовуватимуть профілактичні заходи.
Альтернатива 2	Можливість часткового попередження негативних наслідків при виникненні хвороби.	Витрати можливі для тих суб'єктів, що виконуватимуть рекомендації та застосують профілактичні заходи на власний розсуд.
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів мінімізує можливість виникнення хвороби та відповідно зменшить потенційні витрати від ліквідації наслідків.	Витрати можливі за умови прийняття відповідного рішення суб'єктів господарювання. Витрати на проведення профілактичних заходів.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Збереження існуючої ситуації є неприйнятним з огляду на суттєве зростання ризиків виникнення і поширення хвороби на території України за останні роки.
Альтернатива 2	2	Питання вирішується частково і може бути прийнятним за умови низького ризику появи хвороби на території України. Суб'єкт зможе самостійно обирати, як саме застосовувати заходи, передбачені рекомендаціями. Проте такий підхід є занадто ризикованим в разі виникнення хвороби і не може забезпечити захист від неконтрольованого поширення збудника.
Альтернатива 3	4	За сучасних обставин, єдиним адекватним шляхом є запровадження належного державного регулювання заходів з профілактики аспергильозу і мкотоксикозів птиці. Такий підхід відповідає світовій практиці та відображає потреби як держави, так і галузі птахівництва.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні або незначні.	Переважно пов'язані із очікуваними ризиками та втратами у випадку виникнення хвороби.	Низький результат Альтернативи 1 обумовлений надмірними ризиками втрати контролю над епізоотичною ситуацією в Україні та може спровокувати значні втрати для

			економіки та бізнесу.
Альтернатива 2	Незначні, через обмеженість застосування норм, що мають рекомендаційний характер.	Витрати на проведення профілактичних рекомендованих заходів, що здійснюватимуться на розсуд суб'єкта господарювання.	Низький результат Альтернативи 2 обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва.
Альтернатива 3	Можливість організованої протидії занесення збудника хвороби у птахогосподарство. Мінімізація наслідків від хвороби завдяки застосуванню профілактичних заходів.	Пов'язані із проведенням у птахогосподарствах профілактичних заходів. Для суб'єктів господарювання також виникнуть витрати в частині дотримання належного рівня біологічної безпеки, що будуть залежати від поточного стану біобезпеки господарств кожного суб'єкта.	Варіант є оптимальним з огляду на сучасний стан застосовуваних в світі засобів правового регулювання профілактики та боротьби із аспергільозом і мікотоксикозами птиці. Даний спосіб повністю відповідає нормам Закону України «Про ветеринарну медицину» та вимогам сучасності. Сприятиме запобіганню втрати поголів'я птиці, зниження продуктивності, покращенню якості виробництва продукції птахівництва та збереженню можливостей виходу її на міжнародні ринки.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи.	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта.
Альтернатива 1	Відмова від Альтернативи 1 через	Динаміка поширення аспергільозу і

	надмірну ризикованість продовження відсутності регулювання та відповідно потенційної втрати контролю над епізоотичною ситуацією в країні.	мікотоксикозів птиці на території України складає зростаючу небезпеку для птахівництва України.
Альтернатива 2	Доцільність Альтернативи 2 є сумнівною, з огляду на частковий регулюючий ефект від застосування виключно рекомендаційних норм.	Низький результат обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі птахівництва.
Альтернатива 3	Чітко встановлює заходи обов'язкові для виконання усіма суб'єктами господарювання направлені в першу чергу на недопущення виникнення захворювання, збереження епізоотичного благополуччя птахівництва, виробництва безпечних продуктів харчування.	Нестача фінансування на проведення всіх необхідних заходів може бути суттєвою загрозою забезпечення виконання акту.

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення мети, доцільно прийняти розроблений проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України “Про затвердження Інструкції з профілактики та ліквідації аспергільозу птиці”, що забезпечує стабільну епізоотичну ситуацію в державі.

Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є найбільш доцільним та адекватним з огляду на можливість виконання та ефективної реалізації регуляторного акта, який дозволить забезпечити зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення аспергільозу птиці у птахівничих господарствах різних форм власності, а також усунення ризиків для виникнення захворювання у людей, забезпечення стійкого епізоотичного благополуччя у птахівництві, виробництва продукції птахівництва гарантованої якості і безпеки.

V. Механізми та заходи, які забезпечують розв'язування визначеної проблеми

Вказану вище проблему планується розв'язати шляхом реалізації регуляторного акта, який надасть можливість забезпечення епізоотичного благополуччя України щодо аспергільозу птиці, покращення методів боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращення можливостей реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшення або усунення ризиків виникнення та поширення аспергільозу птиці у птахівничих господарствах різних форм власності, усунення ризиків виникнення захворювання у людей, шляхом визначення заходів безпеки у птахогосподарствах для забезпечення профілактики та ліквідації аспергільозу

птиці і боротьби з мікотоксикозами. Заходи, які необхідно здійснити органам влади для розв'язання проблеми:

1) довести вимоги Інструкції до відома співробітників ветеринарних підрозділів Держпродспоживслужби та підготувати необхідні інструктивні матеріали на місцях;

2) забезпечити інформування громадськості про вимоги Інструкції шляхом оприлюднення її на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держпродспоживслужби, а також шляхом роз'яснювальної роботи через територіальні органи Держпродспоживслужби та управління агропромислового розвитку.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) провести навчання відповідального персоналу щодо особливості заходів профілактики аспергільозу і мікотоксикозів птиці та дій у випадку діагностування їх в господарстві;

2) переглянути внутрішні операційні та управлінські процеси щодо проведення профілактичних заходів згідно Інструкції;

3) передбачити в планах необхідні матеріальні та фінансові ресурси, в залежності від потреб підприємства на виконання вимог Інструкції.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Прийняття та реалізація проекту наказу дозволить забезпечити епізоотичне благополуччя України щодо аспергільозу птиці, покращити методи боротьби з цим небезпечним захворюванням, покращити можливості реагування на спалах та оздоровлення неблагополучних птахогосподарств, а також зменшити або усунути ризики виникнення та поширення аспергільозу і мікотоксикозів у птахівничих господарствах різних форм власності, усунути ризики виникнення захворювання у людей.

Вплив зовнішніх факторів на дію цього регуляторного акта не очікується.

Оцінка можливості впровадження та виконання вимог акта державними установами ветеринарної медицини, які віднесені до сфери управління Держпродспоживслужби України, суб'єктами господарювання – вище середнього.

Реалізація регуляторного акта не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат з Державного бюджету України.

Для суб'єктів господарювання впровадження цього регуляторного акта не призведе до збільшення витрат, пов'язаних з необхідністю вивчення основних положень регуляторного акта.

Проект наказу відповідає принципам державної регуляторної політики.

Очікувані наслідки дії запропонованого регуляторного акта не передбачають нанесення шкоди суб'єктам господарювання.

Витрати суб'єктів господарювання можуть бути здійснені в межах загальних видатків на здійснення протиепізоотичних заходів та дотримання

належного рівня біобезпеки, а тому зазначені розрахунки витрат згідно Додатку 2 та Додатку 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахункові витрати суб'єктів підприємництва наведені згідно Додатку 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії акта

Враховуючи безперервність функціонування галузі ветеринарної медицини, регуляторний акт доцільно запроваджувати на термін дії Закону України “Про ветеринарну медицину”, та буде залежати від змін у законодавстві України. У разі необхідності будуть внесені зміни.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показниками результативності впровадження регуляторного акта буде зменшення кількості неблагополучних пунктів по аспергільозу птиці, кількості хворої птиці в неблагополучних пунктах, кількості моніторингових досліджень відповідно до статистичної звітності, усунення ризику захворювання людей на аспергільоз внаслідок споживання інфікованої продукції птахівництва.

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією регуляторного акта, не передбачено. Не передбачається створення державних цільових фондів.

Зменшення розміру надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією цього акта, не прогнозується.

Розмір коштів та часу, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта не зміниться.

Дія буде поширюватися на всіх суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність в галузі птахівництва.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб вище середнього, оскільки регуляторний акт розміщено на офіційному веб-сайтах Мінагрополітики www.minagro.gov.ua та Держпродспоживслужби www.consumer.gov.ua. Прогнозні значення показників результативності Інструкції будуть встановлюватися після набрання чинності Проекту наказу.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – прямих надходжень до державного бюджету не передбачається.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 482 суб'єктів господарювання діяльність яких пов'язана з утриманням та вирощуванням птиці (дрібні, середні, малі), та особисті селянські господарства громадян (приватний сектор) в яких утримується понад 91942,3 тис. голів.

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – високий, оскільки повідомлення про оприлюднення, проект наказу та аналіз регуляторного впливу акта

розміщено на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби (<http://www.consumer.gov.ua/>) у розділі "Діяльність", підрозділ "Обговорення проектів документів".

4. Час, що необхідно буде витратити суб'єктам господарювання та/або фізичним особам, для виконання вимог акта – разово орієнтовно 2 години для відповідальних працівників на ознайомлення із новою Інструкцією, а також для проведення навчання персоналу, в залежності від рівня попередньої підготовки, орієнтовно до 8 годин. Час витрачений в даному випадку має обліковуватись в межах норм часу, що витрачається на виконання безпосередніх фахових обов'язків.

Для визначення результативності пропонується встановити такі показники:

кількість планових діагностичних досліджень на аспергільоз (мікотоксикози) птиці;

кількість випадків захворювання сільськогосподарської птиці;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, які постраждали внаслідок захворювання;

кількість неблагополучних пунктів.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів раїни шляхом обробки статистичної звітності Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, де будуть визначатися об'єкти контролю та нагляду, зони підвищеного ризику, які потребують повторного обстеження, досліджень та проведення відповідних протиепізоотичних заходів.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись до дня набрання чинності акта.

Повторне відстеження буде проводитись через рік після набрання чинності цього регуляторного акта.

Періодичне - раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження.

Наукові установи для здійснення відстеження не залучатимуться.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики та
продовольства України**

Максим МАРТИНЮК